Opłata pocztowa uiszczona gotówką
Cena 50 groszy

ORZECZNICTWO BUCHALTERYJNO-PODATKOWE

TYGODNIK

Prenumerata kwartalna 4 zł. 50 gr.
wraz z dodatkiem „Sprawy Dewizowe"
i przesyłką pocztową
Konto P. K. O. Nr. 22.308
Administracja Warszawa, Senatorska 8

REDAKTOR
Dr. EMANUEL ISERZON
Adwokat

Nr. 12 (13) Warszawa, 6 maja 1937 r. Rok II

JERZY WITKOWSKI
rzeczoznawca księgowości zaprzysiężony przy Izbie Przemysłowo-Handlowej w Warszawie

SYSTEM KSIĘGOWOŚCI KOMISANTA

Komis zagraniczny *)

(Ciąg dalszy)

Komitent zagraniczny ze względu na przepisy celne przesyła komisantowi krajowemu fakturę komisową (fakturę „pro forma"), zawierającą nazwy, ilości i wartości wysłanych towarów.

Na mocy takiej faktury „pro forma" komisant po otrzymaniu towaru wciąga go do księgi magazynowej towarów komisowych oraz przeprowadza następujące zapisy w księgach handlowych:

Dt. Towary komisowe Ct. Komitent rk komisowy

Za zapłacone cło, koszty ekspedycji, przewozy etc. komitent w swych księgach zapisuje:

a) jeżeli wyżej wymienione koszty zgodnie z umową obciążają komitenta:

Dt. Komitent rk bieżący Ct. Kasa lub Bank, lub Rk otwarty ekspedytora.

---

*) O komisie krajowym ob. mój artykuł w Orzecznictwie Buchalteryjno-Podatkowym, nr. 11 (12) br., s. 165.

b) jeżeli wyżej wymienione koszty zgodnie z umową obciążają komisanta:

Dt. Koszty handlowe, lub inny Rk wydatków	Ct. Kasa lub Bank, lub też Rk otwarty ekspedytora.

Po sprzedaży towaru komisowego należy wciągnąć na rozchód do księgi magazynowej towarów komisowych sprzedane ilości, oraz przeprowadzić następujące zapisy w księgach handlowych:

Dt. Komitent rk komisowy	Ct. Towary komisowe

Następnie:

a) jeżeli sprzedaż towarów komisowych odbywa się za gotówkę:

Dt. Kasa lub Bank	Ct. Sprzedaż komisowa
Dt. Sprzedaż komisowa	Ct. Komitent rk bieżący
Dt. Komitent rk bieżący	Ct. Kasa lub Bank

b) jeżeli sprzedaż towarów komisowych odbywa się na kredyt wekslowy:

Dt. Odbiorca komisowy	Ct. Sprzedaż komisowa
Dt. Sprzedaż komisowa	Ct. Komitent rk bieżący
Dt. Weksle komitenta	Ct. Odbiorca komisowy
Dt. Komitent rk bieżący	Ct. Weksle komitenta

c) jeżeli sprzedaż towarów odbywa się na kredyt bez pokrycia wekslowego:

Dt. Odbiorca komisowy	Ct. Sprzedaż komisowa
Dt. Sprzedaż komisowa	Ct. Komitent rk bieżący
Dt. Kasa lub Bank	Ct. Odbiorca komisowy
Dt. Komitent rk bieżący	Ct. Kasa lub Bank.

d) jeżeli odbiorca komisowy zwrócił towar:

Dt. Towary komisowe	Ct. Komitent rk komisowy
Dt. Komitent rk bieżący za storno	Ct. Sprzedaż komisowa
Dt. Sprzedaż komisowa za zwrot towaru	Ct. Odbiorca komisowy

e) jeżeli odbiorca komisowy uzyskał bonifikatę lub sconto:

Dt. Sprzedaż komisowa	Ct. Odbiorca komisowy
Dt. Komitent rk bieżący	Ct. Sprzedaż komisowa

Gdyby zaszedł wypadek niepodania wartości towarów komisowych przez komitenta zagranicznego, należy zapisać tylko ilości towarów do księgi mazynowej towarów komisowych bez zapisów do innych ksiąg handlowych, czyli nie należy wówczas obciążać towarów komisowych i uznawać komitenta rku komisowego przez samowolne ocenianie towarów w wysokości tzw. symbolicznej złotówki *).

Komis zagraniczny zgodnie z art. 5 p. 5 ust. 5 ustawy o państw. pod. przem. podlega opodatkowaniu nie od prowizji i innych wynagrodzeń komisowych, lecz od pełnego obrotu towarowego. Z tego powodu wszelkie sprzedaże komisowe towarów zagranicznych należy przeprowadzać przez rk sprzedaży komisowej, aby uwidocznić w księgach ko-

*) tamże s. 166.

misanta obrót towarowy i ułatwić sprawdzenie tegoż przez władze skarbowe.

Jeżeli komis krajowy nie odpowiada warunkom zawartym w art. 5 ust. 4 i 5 ustawy o państw. pod. przem., to wówczas zaleca się również sprzedaż towarów komisowych przeprowadzać przez rk sprzedaży komisowej, aby w ten sposób władzom skarbowym ułatwić kontrolę tego rodzaju obrotów i uniknąć zbędnych prac przy odtwarzaniu powstałych obrotów towarowych.

ORZECZNICTWO W PRZEDMIOCIE KSIĘGOWOŚCI

56.

PRZEDAWNIENIE PRAWA DO WYMIARU.

W myśl obowiązującego przed wejściem w życie Ordynacji Podatkowej przepisu art. 85 ustawy o podatku dochodowym, władza jest uprawniona do uskuteczniania wymiaru za pięć lat podatkowych poprzedzających rok, w którym stwierdzono okoliczności uzasadniające wymiar. Przerwa przedawnienia następuje z chwilą przedsięwzięcia w stosunku do podatnika czynności zmierzających do wymiaru podatku. NTA, z dn. 30 października 1936, l. rej. 9386/34.

Z uzasadnienia. J. P., mąż M. P. z Poznania złożył w terminie zeznania o dochodzie na 1926 r. podatkowy, wykazując dochód z budynków w kwocie 3.763.53 zł. Do zeznania dołączył płatnik bilans, wykazujący stratę w prowadzonym przez się przedsiębiorstwie.

Według relacji buchaltera skarbowego z dnia 3 maja 1928 r. P. uniemożliwił temuż buchalterowi zbadanie ksiąg handlowych.

W dniu 7 maja 1931 r. zostały zbadane księgi handlowe, przy czym stwierdzono, że księgi te zawierają uchybienia, nie pozwalające na ustalenie dochodu na ich podstawie. Poza tym stwierdził buchalter na podstawie zapisków prowadzonych dla domu, że przychód brutto z domu wynosił 15.984,21 zł., rozchód 4.668,38 zł., dochód netto 11.521.83 zł.

Dekretem wątpliwości z dnia 11 sierpnia 1931 r. Przewodniczący Komisji Szacunkowej zakwestionował zeznanie P., zaznaczając, iż wobec uchybień w prowadzeniu ksiąg, dochód z przedsiębiorstwa będzie ustalony szacunkowo, zaś dochód z budynku należy uzasadnić przez przedłożenie dowodów na przychody i wydatki, w przeciwnym razie dochód ten będzie ustalony według urzędowych danych. Odbiór dekretu pokwitowała 11 sierpnia 1931 r. M. P., córka wyżej wymienionych. Na powyższy dekret wątpliwości odpowiedzi nie udzielono.

Komisja Szacunkowa ustaliła dochód z domu na 11.322 zł., z przędsiębiorstwa na 9.600 zł. i wobec śmierci J. P., wystosowała nakaz płatniczy na imię żony M. P. Wymiar podatku został dokonany 23 listopada 1931 r., zaś nakaz płatniczy doręczony 9 stycznia 1932 r.

W odwołaniu zarzuciła M. P., że skoro nakaz płatniczy na podatek dochodowy za 1926 rok podatkowy miał być doręczony do 1 października 1926 r., a został doręczony po upływie pięcioletniego okresu przedawnienia z art. 85 usta-

wy o podatku dochodowym, to wymiar podatku jest bezpodstawny.

Po uchyleniu w trybie nadzoru pierwszego orzeczenia wydanego na to odwołanie, władza pozwana zaskarżonym obecnie ponownym orzeczeniem nie uwzględniła odwołania, z powołaniem się na zaoczność z art. 63 ust. 2 ustawy — a to z powodu nieudzielenia odpowiedzi na dekret wątpliwości. Dalej zaznaczyła władza pozwana, że zarzut przedawnienia nie ma oparcia, skoro wymiaru podatku dokonano w 1931 r., a zatem przed upływem terminu przedawnienia.

W skardze na powyższe orzeczenie zarzuca skarżąca: 1) że władza pozwana bezzasadnie powołała się w zaskarżonym orzeczeniu na zaoczność z art. 63 ust. 2 ustawy o podatku dochodowym, skoro skarżącej nie przedstawiono w postępowaniu odwoławczym żadnych wątpliwości, 2) że skoro nakaz płatniczy na podatek dochodowy na 1926 rok podatkowy według art. 66 ustawy miał być doręczony do dnia 1 października 1926 r. a w myśl art. 83 tejże ustawy mógł być doręczony dodatkowo w ciągu 5 lat tj. do dnia 1 października 1931 r., to wobec doręczenia nakazu płatniczego dopiero w dniu 9 stycznia 1932 r. nastąpiło przedawnienie prawa dokonania wymiaru tego podatku.

Władza pozwana złożyła odpowiedź na skargę po terminie.

Najwyższy Trybunał Administracyjny rozważył, co następuje:

Pierwszy zarzut skargi w kwestii zaoczności należało uznać za nieistotny, skoro w świetle odwołania i skargi przedmiotem sporu nie są dane faktyczne, przyjęte za podstawę ustalenia dochodu, lecz jedynie kwestia natury prawnej, czy w świetle art. 83 ustawy o podatku dochodowym nastąpiło przedawnienie prawa dokonania wymiaru spornego podatku.

Zarzut skargi w kwestii przedawnienia należało uznać za nietrafny. W myśl art. 83 ustawy, osoby, które przy wymiarze podatku opuszczono, powinny być pociągane do podatku dodatkowego za cały czas ubiegły, lecz nie więcej niż za pięć lat, bezpośrednio poprzedzających rok, którym stwierdzono tę okoliczność. Według judykatury Najwyższego Trybunału Administracyjnego, która znalazła swój wyraz w wyroku z dnia 30 kwietnia 1935 r. l. rej. 10267/34, oznaczony w art. 83 ustawy okres, za który ma być dokonany wymiar dodatkowy, obejmuje pięć lat podatkowych. Gdy zaś w rozpoznawanej sprawie opuszczenie przy opodatkowaniu stwierdzono w 1931 r.. na co wskazuje przeprowadzenie rewizji ksiąg handlowych w dniu 7 maja 1931 r., wystosowanie dekretu wątpliwości w dniu 11 sierpnia 1931 r. oraz powzięcie uchwały przez Komisję Szacunkową w kwestii wysokości dochodu w dniu 23 listopada 1931 r., należało uznać, że władza była uprawniona do dokonania wymiaru podatku za pięć lat podatkowych poprzedzających 1931 rok, tj. za lata 1926—1930. W tych granicach mieści się sporny wymiar na 1926 rok podatkowy.— Wobec omówionej wyżej konstrukcji przedawnienia z art. 83 ustawy obojętną jest przy tym kwestia, czy nakaz płatniczy został doręczony w terminie do dnia 1 października 1931 roku, czy też w ogóle dopiero w 1932 r. Z chwilą bowiem przedsięwzięcia w stosunku do płatnika kroków zmierzającvbh do wymiaru podatku na skutek ujawnienia opuszczenia płatnika przy wymiarze, następuje przerwa biegu 5-letniego okresu przedawnienia.

Z uwagi na powyższe należało skargę oddalić, jako nieuzasadnioną.

Przepisy w materii przedawnienia prawa wymiaru, obowiązujące przed wejściem w życie OP (1 października 1934 r.), i ich wykładnia winny być dotąd przedmiotem naszego zainteresowania dlatego, że według art. 210 § 1 OP „w stosunku do przedawnień prawa do wymiaru, rozpoczętych przed wejściem w życie ordynacji podatko-

kowej, a w dniu tym według dotychczasowych przepisów jeszcze nieukończonych, stosuje się przepisy ordynacji podatkowej z tym, że początek i przerwanie przedawnienia ocenia się według dotychczasowych przepisów, o ile chodzi o czas przed wejściem w życie ordynacji podatkowej".

A więc jeśli prawo do wymiaru podatku nie przedawniło się jeszcze według dotychczasowych przepisów przed dniem 1 października 1934 r. (daty wejścia w życie OP), należy początek przedawnienia obliczać według dotychczasowych przepisów, koniec—według OP.

Obowiązujące przed wejściem w życie OP przepisy dotyczące przedawnienia prawa do wymiaru mają następujące brzmienie:

Ustawa o podatku dochodowym: „Osoby, które przy wymiarze podatku opuszczono lub które przy pierwotnym wymiarze niewłaściwie uwolniono od podatku albo co do których wymiar wskutek później ujawnionych okoliczności okaże się za niski, powinny być pociągnięte do podatku dodatkowo za cały czas ubiegły, lecz nie więcej niż za pięć lat, bezpośrednio poprzedzających rok, w którym stwierdzono te okoliczności.

W razie śmierci podatnika odpowiedzialność za należność podatkową obciąża masę spadkową lub spadkobierców, tych ostatnich jednak tylko do wysokości ich udziału w spadku (art. 85).

Ustawa o podatku przemysłowym: „Od przedsiębiorstw i zajęć podlegających podatkowi przemysłowemu, a z jakichkolwiek bądź powodów wcale nie pociągniętych do opodatkowania, w terminach oznaczonych w niniejszej ustawie, wymierza się podatek dodatkowy. Może być również w ciągu lat pięciu dodatkowo wymierzony podatek, jeśli na skutek później ujawnionych konkretnych okoliczności pierwotny wymiar okaże się za niski".

Jak należy rozumieć wyrazy „za pięć lat" (ustawa o pod. doch.), „w ciągu lat pięciu" (ustawa o pod. przemysł.).

NKA w omawianym wyroku i w orzeczeniu powołanym w uzasadnieniu tego wyroku stoi na stanowisku, że ustawa o podatku dochodowym w obowiązującym przed wejściem w życie OP przepisie ma na myśli okres „lat podatkowych", że „za pięć lat" — oznacza za pięć lat podatkowych. Rok podatkowy w podatku dochodowym jest to rok następujący po roku kalendarzowym lub operacyjnym, którego dochody podlegają opodatkowaniu.

A więc przykładowo: jeśli okoliczność uzasadniającą opodatkowanie stwierdzono w 1931 r., wymiar może być uskuteczniony za lata podatkowe: 1930, 1929, 1928, 1927, 1926. Początek biegu przedawnienia jest więc 1 stycznia 1927 r.

Ponieważ obowiązujące przed wejściem w życie OP postanowienie ustawy o podatku przemysłowym ma brzmienie analogiczne — „w ciągu lat pięciu", wyrazy te oznaczają w ciągu pięciu lat podatkowych. Rokiem podatkowym dla wymiaru podatku przemysłowego jest rok, w którym dokonywa się obrotu (art. 4). A więc jeśli chodzi o obrót osiągnięty w roku 1926, może być wymierzony podatek w ciągu następnych pięciu lat podatkowych tj. w ciągu 1927, 1928, 1929, 1930 i 1931. Początek biegu przedawnienia jest 1 stycznia 1927 r.

Dlatego akcentujemy początek

biegu przedawnienia, ponieważ obecnie obowiązujący przepis art. 210 § 1 OP każe obliczać początek biegu przedawnienia według dotychczasowych przepisów (o ile chodzi o czas przed wejściem w życie OP). Od tak ustalonego początku przedawnienia należy obliczyć lat pięć, a wówczas ustalimy koniec okresu przedawnienia.

Przykład: W roku 1937 ustalono okoliczności uzasadniające wymiar podatku dochodowego za rok podatkowy 1932. Początek przedawnienia biec rozpoczął przed wejściem w życie OP. Należy ten początek obliczyć według dotychczasowych przepisów. Według dotychczasowego przepisu (art. 85) istniało prawo do wymiaru podatku za lata podatkowe 1936. 1935, 1934, 1933 i 1932. Początek przedawnienia przypada więc na dzień 1 stycznia 1933 r. W myśl art. 99 OP prawo do wymiaru przedawnia się z upływem lat 5. Obliczając lat 5 od 31 grudnia 1932 r. dojdziemy do 31 grudnia 1937 r. Jest to końcowy termin okresu przedawnienia.

OKÓLNIKI

OKÓLNIK MINISTERSTWA SKARBU Z DNIA 10 KWIETNIA 1937 R. L. D. V. 20380/2/37

o stosowaniu przepisów art. 6 ust. 2 ustawy o państwowym podatku dochodowym (Dz. U. R. P. Nr 2 z 1936 r. poz. 6) i § 14 p. 6 rozporządzenia wykonawczego do tej ustawy (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr. 40 poz. 301), w sprawie jednorazowego odpisania wartości przedmiotów, których zwykły okres zużycia nie przekracza lat pięciu.

(Dz. Urz. Min. Sk. 1937, Nr. 10, poz. 350).

(Ciąg dalszy)

Wykaz przedmiotów, których okres zużycia nie przekracza pięciu lat.

B. Narzędzia, przyrządy, przybory, instrumenty, części maszyn.

1. Armatura elektryczna oświetleniowa i energetyczna: gniazda wtykowe, kontakty, wyłączniki i przełączniki,
2. Armatura wszelka do kotłów, palenisk, przewodów rurowych.
3. Formy do wyrobu czekolady i do marmeladek,

3a. Gaśnice,

4. Imadła,
5. Instrumenty i przyrządy pomiarowe: szablony, toromierze, głębokomierze, kreślarki, termometry, liczniki: urządzeń wodnych, parowych, gazowych i elektrycznych itd., cyrkle, libelle, śruby, mikrometry, calówki, kompasy, kątowniki, pirometry, ciągomierze, pulsometry, czujniki, domiary stołowe, gwintomierze, kątomierze, precyzyjne i uniwersalne, miary zwijane elastyczne, sprawdziany, szublery, tachometry, aerometry, cukromierze, hydrometry itp.,
6. Lampy i latarki ręczne, również i górnicze: karbidowe, elektryczne. pneumoelektryczne, gazowe, benzynowe, spirytusowe i naftowe,
7. Lampy i latarnie sygnałowe,

8. Modele drewniane, z żelaza i innych metali,
9. Narzędzia maszynowe jako to: frezy, gwintowniki, narzynki i oprawki do nich, noże do tokarek, matryce, stemple i sztance, piły taśmowe i tarczowe, przecinaki, przebijaki, rozwiertaki itp.,
10. Narzędzia ręczne jako to: noże zwykłe i talerzowe, siekiery, ośniki, dłuta, strugi, piły, świdry, młoty i młotki metalowe i kauczukowe, kielnie, pilniki, gwintowniki, żłobiarki, kleszcze, narzynki i oprawki do nich, obcinarki do rur, dziurniki, nożyce, wygładniki, łomy, haki, obcęgi wszelkie, piły do drzewa, pazury do wyciągania gwoździ, grace do wapna, alfabety, cykliny stolarskie, heble, kleszcze kowalskie, klucze francuskie, szwedzkie itp., kolby i lampy do lutowania, przecinaki, przebijaki, rozwiertaki, stemple, szpachle malarskie, ściągacze, śrubokręty, wiertła, wybijaki do nitów, żabki, numeratory, skrobaki, rębacze, plombownice itd.,
11. Narzędzia i przybory odlewnicze: łyżki, tygle, łopatki i łopaty formierskie, widły formierskie, formy, narzędzia do obsługi pieców, haki, skrobaki, zgrzebła, przebijaki, kielnie, czerpaki lejnicze, wlewnice, przechylniki wlewnic, kokile, skrzynie i ramy formierskie, płyty odlewnicze itp.,
12. Narzędzia do prac ziemnych i brukarskich: łopaty, szufle, rydle, szpadle, widły, grabie, ubijaki, kilofy, oskardy, grabie do betonu, ubijaczki itp.,
13. Narzędzia wiertnicze: świdry, koronki, dłuta, flaszki do obciążników, klucze żerdziowe i fajkowe do rur pompowych, kluki, korony instrumentacyjne, kozy do rur, nożyce wiertnicze, odciski, pasterki, pętaczki do rur pompowych, rozszerzacze, świdry wiertnicze do wierceń systemów: kanadyjskiego, pensylwańskiego, rotary—werble, widełki liściaste, łyżki do czerpania mułu z oworów wiertniczych itp.,
14. Narzędzia używane przy grzaniu asfaltu,
15. Narzędzia rymarskie, futrzarskie i stosowane w garbarstwie,
16. Numeratory do maszyn biletowych i inne mechaniczne,
17, Odwadniacze do rur dla powietrza sprężynowego,
18. Okulary do aparatów Covpera,
19. Palniki gazowe przy kotłach parowych i destylacyjnych do pieców hutniczych,
20. Pistolety do lakierowania natryskowego,
21. Pompki blaszane do olejów,
22. Przybory drukarskie: klisze, końcówki, kliny, wyzwalające do kaszt, odlewy drukarskie, linie, czcionki drukarskie, metalowe i drewniane, wszelkich rodzajów, linie mosiężne, ornamenty mosiężne i z metalu czcionkowego, matryce do maszyn do składania (do linotypów itp.), koryta metalowe (rotograwiura), kuwety porcelanowe, metalowe, krzemiankowe dla chemigrafii, rakle do maszyn drukarskich, szablony do drukarń itp.,
23. Przybory laboratoryjne metalowe,
24. Przybory tkackie: karty papierowe do krosien, karty do żakardów, cewki: papierowe, drewniane, metalowe, czółenka tkackie, gary do przędzy fibrowe i blaszane,
25. Przyrządy dla ochrony przeciwgazowej,
26. Przyrządy do pakowania (do ściągania bednarki),
27. Przyrządy ratownicze dla straży pożarnych: hydranty, drabiny, bosaki. topory itp.,
28. Przyrządy wszelkiego rodzaju osłony i zabezpieczenia wprowadzone w celu zapewnienia bezpieczeństwa przy pracy,

29. Rozpylacze (pulweryzatory) dla kwasów, ołowiane i inne,
30. Sita włosiane i metalowe zwyczajne,
31. Słupołazy,
32. Sprzęt do lutowania,
33. Szczotki metalowe,
34. Uchwyty do tokarek, wiertarek itp.,
35. Walce do wyroby cukierków,
36. Zegary sprężynowe w halach fabrycznych,

C. Urządzenia.

1. Balony do wody sodowej,
2. Bańki na oliwę,
3. Beczki transportowe, żelazne i blaszane,
4. Beczki z mieszadłem blaszane,
5. Bębny z kablem gumowym do reflektorów,
6. Czerpaki żelazne, emaliowane, z blachy cynkowej i aluminiowej,
7. Drabiny szybowe,
8. Drezyny do transportu drzewa i materiałów,
9. Garnki do odwęglania,
10. Garnki emaliowane,
11. Głośniki,
12. Instacje akumulatorowe,
13. Instalacje ogrzewcze w wagonach do przewozu piasku,
14. Kable do lapm ręcznych i maszyn spawalniczych,
15. Kable przełącznikowe dla kompresorów,
16. Kadzie dla surówki płynnej i płynnej stali.
17. Kierowniki szybowe i linowe, drewniane,
18. Kominki odciągające przy młynkach soli,
19. Odbiorniki przy urządzeniach do odbioru gazu,
20. Konewki,
21. Kontrola cieplna kotłowni.
22. Kontrola świetlna fabrykacji,
23. Koryta wsadowe do stalowni,
24. Kosze do węgla i smoły,
25. Kosze do blach do trawienia,
26. Kosze i piece paleniskowe używane w budownictwie,
27. Kosze żelazne do balonów szklanych,
28. Kotły: do gotowania i grzania smoły i asfaltu (podgrzewacze), do malakserów, pieców do ocynkowania i ocynowania, kociołki do topienia kopalin, żelazne do gotowania bezpośrednio na ogniu,
29. Kubły ocynkowane i emaliowane,
30. Lodówki,
31. Lutnie blaszane i inne,
32. Materiały pisemne: numeratory i datowniki, cyrkle, dziurkacze, wagi redukcyjne do papieru,
33. Metal czcionkowy przy wszystkich typach maszyn do składania,
34. Miski emaliowane używane w przemyśle spożywczym,
35. Misy blaszane używane w piekarniach,
36. Misy wież i komór ołowianych,

37. Naczynia do transportu płynnego powietrza,
38. Naczynia na karbid,
39. Naczynia transportowe dla materiałów wybuchowych wewnątrz fabryk (konwie, wiadra),
40. Naczynia z blachy stalowej, pokrytej ołowiem, ocynkowanej, z metali kwasoodpornych itp.,
41. Obciągaczki do wód gazowych,
42. Obciągaczki piwne,
43. Obręcze przeznaczone do ręcznej konfekcji opon,
44. Ogniska kowalskie,
45. Okapy drewniane, żelazne i z blachy ocykowanej,
46. Okładziny komór ołowianych,
47. Oliwiarki,
48. Paleniska kotłowe,
49. Pasy stalowe do transportu cukru,
50. Płyty żelazne dla stołów rozdzielczych węgla i smoły,
51. Płyty żeliwne dla podłogi do wozu gaśnicowego w koksowniach i przed piecami,
52. Pokrycia do stołów laboratoryjnych: ołów, cyna.
53. Polewaczki blaszane,
54. Przewody rurowe i rurociągi do ługów, kwasów i płynów żrących,
55. Pudła do wózków koksowych,
56. Rdzenie aluminiowe i żelazne do dętek samochodowych i rowerowych,
57. Rozdzielniki gazu w amoniakalni,
58. Rury do zraszania wodą robót górniczych i podsadzkowe,
59. Rynny do ługów, kwasów i płynów żrących,
60. Sita wodne, nurniki,
61. Skrzynie do fabrykacji lodu,
62. Sprzęt kuchenny (naczynia i przyrządy),
63. Stemple żelazne dla obudowy wyrobisk kopalnianych,
64. Stojaki do balotów z kordem,
65. Sygnalizacja szybowa i dołowa elektryczna,
66. Sygnalizacja szybowa ręczna,
67. Szpryce do mycia antałków i butelek,
68. Tablice ostrzegawcze mechaniczne,
69. Tacki emaliowane i aluminiowe,
70. Taczki żelazne,
71. Telefony pod ziemią,
72. Tory lekkie z podkładami używane na budowach,
73. Wagonetki na odpadki chemikalii,
74. Wagoniki drewniane do przewożenia kamienia,
75. Wagoniki wyrotowe,
76. Wanny do niklowania,
77. Wanny do rozpuszczania żelaza,
78. Wanny metalowe i drewniane do płóczek węglowych i rudzianych,
79. Warsztaty przenośne ślusarskie,
80. Wiadra emaliowane i cynkowane,
81. Wózki do koksu,
82. Wózki do suszarni,
83. Wózki elektrycznych kolejek linowych,

84. Wózki na gorące bloki i gorący żużel,
. Wózki ogniotrwałe do pieców emalierni,
86. Wózki platformowe,
87. Wózki rusztowe dla maszyn Dwight Lloyd,
88. Wózki wywrotowe,
89. Wywrotki do robót ziemnych,
90. Zawiesia do lin,
91. Zbiorniki i kadzie na kwasy, ługi i ciecze żrące, żelazne i metalowe,
92. Żerdzie wiertnicze z łącznikami,
93. Żyrandole i żarówki.

(c. d. n.)

USTAWY, ROZPORZĄDZENIA I ZARZĄDZENIA

Dziennik Ustaw R. P. Nr 32 z dn. 27 kwietnia 1937 r.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 31 marca 1937 r. wydane w porozumieniu z Ministrami Spraw Wewnętrznych oraz Rolnictwa i Reform Rolnych o wymiarze i poborze państwowego podatku gruntowego (poz. 250).

Dziennik Ustaw R. P. Nr 33 z dn. 30 kwietnia 1937 r.

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1937 r. o Święcie Niepodległości (poz. 255).

Dziennik Ustaw R. P. Nr 34 z dn. 1 maja 1937 r.

Rozporządzenia Ministra Skarbu w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 kwietnia 1927 r. o rozbudowie miast (poz. 267); — Skarbu o zniżkach celnych i zwolnieniach od cła (poz. 268); — Skarbu o przedłużeniu czasu trwania konwersji państwowych pożyczek wewnętrznych (poz. 269).

KALENDARZ PODATKOWY

W maju 1937 r. płatne są następujące podatki:

Do 5 maja — podatek od energii elektrycznej pobrany przez sprzedawcę w czasie od 16 do 30 kwietnia 1937 r.

Do 7 maja—podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę wypłaconych przez służbodawcę w kwietniu 1937 r.

Do 20 maja — podatek od energii elektrycznej pobrany przez sprzedawcę w ciągu pierwszych 15 dni maja 1937 r.

Do 25 maja — zaliczka miesięczna w wysokości podatku od obrotu osiągniętego w miesiącu kwietniu 1937 przez a) przedsiębiorstwa handlowe I i II kategorii świadectw, prowadzące prawidłowe księgi handlowe, b) przedsiębiorstwa przemysłowe I, II, III i IV kategorii świadectw, prowadzące prawidłowe księgi i c) spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółdzielnie, a nadto inne przedsiębiorstwa, które są obowiązane do publicznego ogłaszania sprawozdań o swych operacjach lub do składania sprawozdań do zatwierdzenia.

Do 31 maja — podatek przemysłowy od obrotu za rok 1936 przez wszystkie przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe oraz zajęcia przemysłowe i samodzielne wolne zajęcia zawodowe, o ile nakaz płatniczy został doręczony do dnia 1 maja (włącznie) 1937 r. W razie doręczenia nakazu po dniu 1 maja 1937 r. termin płatności upływa z 30 dniem po doręczeniu nakazu.

Do 1 czerwca — przedpłata na podatek dochodowy na rok 1936 przez osoby prawne.

Nadto płatne są zaległości odroczone lub rozłożone na raty z terminami płatności w maju 1937 oraz podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności w maju 1937.

PORADNIA

S. K. Częstochowa.

I. **Księgi handlowe dotyczą nie osoby kupca, lecz jego przedsiębiorstwa— taka jest dominująca dziś opinia nauki prawa i księgowości. Przy takim ujęciu ksiąg handlowych, przedsiębiorstwo staje się księgowo niejako odrębną osobą.** Właściciel może być książkowo wierzycielem i dłużnikiem własnego przedsiębiorstwa. Przedsiębiorstwo, jak w Pańskim przypadku, może książkowo zwrócić właścielowi pożyczoną przez niego przedsiębiorstwu kwotę.

II. **Wejście towaru do przedsiębiorstwa musi znaleźć odbicie w księgach niezwłocznie.** Okoliczność, że dostawca nie doręcza rachunków jednocześnie z dostarczeniem towaru, nie zwalnia kupca od obowiązku ujawnienia w księgach wejścia towaru na podstawie kwitów odwózkowych lub itp. dokumentów, albo nawet na podstawie wewnętrznego dowodu. Fakturę według NTA należy księgować z chwilą jej otrzymania, nawet jeśli towar jeszcze nie wszedł do składu kupca (13 marca 1935 r., l. rej. 11488 32). Z tej tezy nie wynika jednak, że towar, który wszedł do składu kupca, może nie być księgowany z powodu nienadejścia faktury.

N. G. O ile dobrze list rozumiemy, przedsiębiorstwo księguje każde wysła-

nie towaru w dzienniku i księdze głównej pod datą wysłania, natomiast konto interesanta w „saldokonti” obciąża kwotą zbiorowej faktury, obejmującej szereg w różnych datach uskutecznionych wysyłek, pod jedną datą — pierwszej lub ostatniej wysyłki.—Saldokonti jest księgą pomocniczą, której prowadzenie nie jest obowiązkowe i dlatego opóźnienie w zapisach do tych ksiąg lub przedwczesne księgowanie nie dyskwalifikuje księgowości. Jednakże **przyjęty przez wspomniane przedsiębiorstwo system zapisów do saldokonti stwarza sprzeczność chronologiczną z księgami głównymi i dlatego winien być uznany za wadliwy.—Nie jest dopuszczalne księgowanie wysyłki towaru dopiero w dniu wystawienia zbiorowej faktury obejmującej szereg wysyłek w różnych datach uskutecznionych:** każde wyjście towaru niezależnie od tego, czy została wystawiona odpowiednia faktura, czy nie — winno znaleźć odbicie w księgowości (dzienniku i księdze głównej).

J. D. 2.

I. W dn. 27 października 1936 zapadł wyrok Sądu Najwyższego (dotąd nieogłoszony) uznający, że **łaźnie rytualne nie podlegają podatkowi przemysłowemu** i dlatego ich prowadzenie nie wymaga od gminy wyznaniowej żydowskiej wykupienia świadectwa przemysłowego (sygn. 3 K 1291/36). W analogicznej sprawie dotyczącej rzeźni rytualnej zapadł w d. 31 sierpnia 1933 r. wyrok Sądu Najwyższego (sygn. 2 K 564/33) zajmujący stanowisko, że rzeźnie te nie stanowią przedsiębiorstwa na zysk obliczonego i nie podlegają podatkowi przemysłowemu. Wyrok ten jest ogłoszony w zbiorze B. Hasfelda za 1.1924 — 34, r. 1935, poz. 276. Mamy do zanotowania jeszcze dwa podobne wyroki: z d. 3 lutego 1937, (sygn. 1 K 1159/36 i z d. 12 lutego 1937, (sygn. 1 K 1159/36).

II. W dzienniku winny być umieszczone treść transakcji i kwota (ob. Normalizacja podstawowych zagadnień księgowości, s. 10). Opis Pańskiej księgowości nie jest dla nas całkiem jasny i dlatego nie możemy jej ocenic.

Kraków.

I. **W każdej pozycji dziennika** należy wskazać 1) datę zapisu 2) treść dokonanej transakcji z powołaniem się na dokument, na którego podstawie został dokonany zapis i 3) kwotę transakcji; treść należy podawać zwięźle, ale zrozumiale. Zapisy tego rodzaju: „Kasa Wn—Dłużnicy Ma—Różni wg księgi kasowej 300 zł“.— nie są dostateczne. Może Pan prowadzić dwa dzienniki: jeden dla zaszłości kasowych (gotówkowych), drugi dla niegotówkowych (primanota, memoriał).

II. Dziennik jest księgą zasadniczą obrotową; w nim księguje się wszystkie zaszłości, t. j. zmiany zachodzące w majątku przedsiębiorstwa. **Oddanie towaru do magazynowania osobie trzeciej nie powoduje żadnej zmiany w majątku przedsiębiorstwa i dlatego nie powinno być uwidocznione w dzienniku.** Oczywiście, oddanie do magazynowania winno być w księgach pomocniczych uwidocznione. Sposoby tego uwidocznienia są różne i każdemu księgowemu znane.

III. Ob. rozdział XI Metodycznego Podręcznika Księgowości Kupieckiej Dr. T. Lulka, prof. U. J. Część II. — Poradnik księgowego może Pan nabyć przez każdą księgarnię w Warszawie.

I. A. Łódź. Zakupienie przędzy, oddanie jej do tkalni i do apreturowania w celu sprzedaży gotowej tkaniny jest czynnością handlową jako czynność związana z prowadzeniem przedsiębiorstwa (art. 498 K. H.). Dokonywanie czynności handlowych jest prowadzeniem przedsiębiorstwa. A skoro w myśl art. 1 ustawy o podatku przemysłowym „państwowemu podatkowi przemysłowemu podlegają handlowe, przemysłowe i inne na zysk obliczone przedsiębiorstwa“, obowiązek nabycia świadectwa przemysłowego powstaje już z chwilą rozpoczęcia wyżej wymienionych czynności.

Buchalter—bilansista. Sprzeda Pan jako właściciel ruchomości fabryczne

(przypuszczamy, że ma Pan na myśli ruchomości a nie nieruchomość) obecnej spółce, która z kolei sprzeda je reflektantowi. W ten sposób nabywca będzie mógł legitymować się rachunkiem nowej firmy spółkowej.

A. B. H.

I. Każda pozycja dziennika winna wykazywać co najmniej 1) datę transakcji, 2) treść transakcji z powołaniem się na dokument, na którego podstawie został dokonany zapis i 3) kwotę transakcji.

II. Zagadnienie. Przedsiębiorstwo skupu zboża posiada kilka magazynów. Większe ilości zboża odsprzedawane są na podstawie kart umów giełdowych (transakcie wolne od podatku od obrotu). Zboże sprzedane zostaje wydane nabywcy nie z jednego magazynu, lecz ze wszystkich (łącznie tworzy się ogólna ilość, odpowiadająca umowie sprzedaży). Na ilości, wydawane z każdego magazynu, wypisane zostają kwity odnośnych magazynów, po czym na podstawie tych wszystkich kwitów firma przeprowadza sprzedaż w memoriale pod jedną pozycją, powołując się na te kwity, jako też na kartę umowy giełdowej. Nadto dla każdego magazynu prowadzi firma książkę magazynową, niezależnie od ogólnej księgi towarowej, gdzie uwidacznia codziennie ilości zboża wchodzące i wychodzące. Rewidenci skarbowi mają tendencję nieuznawania tych umów giełdowych, motywując, że zboże, wydawane z każdego magazynu traktować należy jako oddzielny obiekt sprzedaży, czyli że uważają takie postępowanie za kilka sprzedaży, nieodpowiadających karcie giełdowej. Rewidenci podnoszą również wątpliwość, czy wydane z kilku magazynów zboże wpłynęło do odbiorcy jednym razem, a nie w kilku partiach. W jaki sposób opisane wyżej postępowanie księgować, aby nie narazić się na nieuznanie tych transakcyj za giełdowe?

Jeśli istotnie niektórzy rewidenci zajmują podobne stanowisko, jest ono niczym nieuzasadnione. Obiektem wspomnianej transakcji jest nie zboże z danego magazynu, lecz zboże pewnej jakości. **Sposób wykonania** umowy sprzedaży nie ma wpływu na zakwalifikowanie umowy jako giełdowej. Pkt. 14 art. 3 ustawy o podatku przemysłowym stanowi, że zwalnia się od podatku transakcje kupna sprzedaży zbożem i innymi ziemiopłodami dokonywane na giełdach krajowych, a udowodnione prawidłowo prowadzonymi księgami handlowymi i kartami umów giełdowych spisanymi przez maklerów giełdowych: NTA w wyroku z d. 12 listopada 1936 r., l. rej. 9057/34 wyjaśnił, że transakcja winna być zawarta istotnie na giełdzie, a nie wpisana tylko do księgi maklera giełdowego. Oto ustawowe warunki (poza warunkami giełdy) dla uznania transakcji za giełdową. Okoliczności, czy wykonanie sprzedaży zostało uskutecznione przez sprzedawcę z jednego magazynu, czy z kilku magazynów, z magazynu własnego, czy cudzego — są bez znaczenia dla ustalenia, czy transakcja jest z mocy powołanego przepisu wolna od podatku. Data wykonania umowy wynika z dokumentu magazynowego i nie może być kwestionowana bez dowodu obalającego tę datę.

III. **Przeniesienia towaru z jednego magazynu do drugiego tego samego przedsiębiorstwa nie jest transakcją (zaszłością księgową), nie podlega księgowaniu w dzienniku i nie wymaga udokumentowania.**

IV. Zagadnienie wymienione w liście Pana sub 4) nie jest dla nas zrozumiałe. Jeśli chodzi o komisową sprzedaż, odpowiedź znajdzie Pan w artykule J. Witkowskiego w nrze 11/12 Orzecznictwa Buchalteryjno-Podatkowego.

Prenumerator G. M. z Warszawy.

I. Pytanie sub 1 jest zbyt ogólnikowe. O jakie zestawienie kasowe chodzi?

II. Spólnik cichy uczestniczy wkładem w przedsiębiorstwie kupca, prowadzonym

przez ostatniego w imieniu własnym (art. 682 K. H.). **Nie jest więc dochód spólnika cichego z tego wkładu dochodem z prowadzenia przedsiębiorstwa, lecz dochodem z kapitału pieniężnego** (art. 19 ustawy o pod. doch.). Dochód ten podlega opodatkowaniu w myśl art. 13 ustawy o pod. doch. w roku podatkowym następującym po roku kalendarzowym, w którym spólnik cichy dochód ten osiągnął. Pod tym względem decyduje moment wypłacenia mu lub zapisania na jego dobro udziału w zysku. Konkretnie: zysk cichego spólnika z wkładu do przedsiębiorstwa, przypadający mu za rok 1936 jest mu wypłacany lub zostaje zapisany na jego dobro dopiero w 1937 r.—po dokonaniu przez przedsiębiorstwo zamknięcia rachunkowego; ten dochód jako osiągnięty w 1937 r. podlega opodatkowaniu w roku podatkowym 1938.

III. **Przedsiębiorstwo przemysłowe otrzymało od dłużnika na zapłatę długu towar, nie będący przedmiotem produkcji tego przedsiębiorstwa. Czy dla dokonania sprzedaży tego towaru przedsiębiorstwo to winno wykupić świadectwo przemysłowe na handel towarowy?** Jednorazowa sprzedaż otrzymanego towaru w tych warunkach towaru nie jest prowadzeniem przedsiębiorstwa handlu tymi towarami. Natomiast rozprzedawanie tego towaru z wolnej ręki może być uznane za prowadzenie przedsiębiorstwa.

IV. Osoba posiadająca kartę rzemieślniczą a pracująca przy pomocy jednego tylko członka rodziny, podlega podatkowi przemysłowemu — **tylko w postaci świadectwa przemysłowego** (jest wolna od podatku od obrotu). Okoliczność, z czyich materiałów ów rzemieślnik produkuje, jest obojętna.

Em-Wu. Łódź.

I. Sprawa należy do zakresu swobodnego uznania władz skarbowych. W tego rodzaju sprawach nie możemy zajmować stanowiska,

II. Istotnie w myśl ust. 2 art. 14 ustawy o podatku przemysłowym, sprzedaż produktów własnego wyrobu dokonywana w tym samym lokalu, w którym mieści się zakład przemysłowy, nie stanowi oddzielnego przedsiębiorstwa. Ale skoro z tego względu, że w lokalu, w którym mieści się zakład przemysłowy, sprzedaje się nie tylko wyroby tego zakładu, ale również inne towary,—handel towarowy prowadzony z tego lokalu uznano za oddzielne przedsiębiorstwo, winno to ostatnie płacić podatek przemysłowy według stówki handlowej — w danym wypadku, wobec nieprowadzenia ksiąg, w wysokości 1,7 %.

Stały Czytelnik z Równego. Stawka dla wymiaru podatku od obrotu na rok 1934—1,75. Podstawa prawna — § 29 Rozp. Wyk. 1934, p. 770 i § 34 tegoż Rozporządzenia.

Prenumerator 13. W systemie prowadzonej księgowości nie dostrzegamy uchybień przeciwko zasadom buchalterii. Wypowiadamy tę opinię z zastrzeżeniem, że trudno opiniować na zasadzie sumarycznego opisu.—**Arkusze dziennika kasowo-memoriałowego należy numerować i oprawiać.** Dziennik winien być zsumowany.

Buchalter, Praga. Wpłacanie zaliczek na podatek przemysłowy nie znajduje się w jakimkolwiek związku z prawidłowością ksiąg handlowych.

L. G. N. 155. Okólnik Ministerstwa Skarbu z d. 8 lutego 1937 L. D. V. 3248/4/37 w sprawie wykładni art. 3 ust. (1) p. 1 ustawy o podatku przemysłowym (Dz. Urz, Min. Sk. nr. 5, 1937, poz. 136) podaje „do wiadomości i stosowania" wyciąg z wyroku NTA (12 listopada 1936, l. rej. 9087/34). Stanowisko NTA zajęte w tym wyroku jest następujące: **transakcje zbożem lub innymi ziemiopłodami zawarte poza lokalem giełdy, a zarejestrowane na giełdzie (zapisane do księgi maklerskiej),** nie są transakcjami giełdowymi w zrozumieniu cytowanego wyżej przepisu i nie są przeto wolne od podatku przemysłowego.

L. B. W.

Zagadnienie. Przedsiębiorstwo przemysłowe, prowadzone przez kupca jednoosobowego, w roku poprzedzającym rok miarodajny ksiąg nie prowadziło. Zakładając księgi na rok miarodajny przedsiębiorstwo oszacowało początkowy remanent towarów biorąc za podstawę cenę sprzedażną mniej 18—23% (koszty sprzedaży i zysk brutto). Rewident, badając księgi oszacował ten remanent według kosztów produkcji zaczerpniętych z ksiąg następnego roku operacyjnego i uznał, że wspomniane oszacowanie remanentu początkowego było o 5 — 10% za wysokie. — Czy tego rodzaju zarzut może spowodować uznanie ksiąg za nieprawidłowe, czy też uprawnia jedynie władzę wymiarową do przeszacowania remanentu towarów i doliczenia do zysku bilansowego odpowiedniej różnicy?

Art. 58 Kodeksu Handlowego, który jest miarodajny dla danego wypadku **nie zakreśla górnej granicy dla szacowania remanentu towarów:** § 1 tego przepisu stanowi, że „wartość poszczególnych przedmiotów majątkowych należy oznaczać **podług ich wartości rzeczywistej (inaczej — art. 249 i 424 KH dotyczące spółek z o. o. i sp. akc.). Co to jest wartość rzeczywista towarów?** Jest to wartość, którą ma dany towar dla kupca handlującego tym towarem albo produkującego ten towar. Jest cena, za którą—według normalnej kalkulacji kupieckiej — warto kupcowi, handlującemu tym towarem, nabyć go a dla kupca produkującego — wyprodukować go. „Prawdziwą wartością zapasów towarów, jest nie cena sprzedażna choćby ona była targowa lub giełdowa, ani koszty własne, lecz taka wartość, jaką zapas posiada u kupca, zajmującego się ich wytwarzaniem lub sprzedażą" — powiada prof. Allerhand (KH, Komentarz, s. 116, uw. 4).

Normalnie tą ceną rzeczywistą jest cena nabycia lub wytworzenia, ale w poszczególnych przypadkach obie ceny nie pokrywają się. Spółki z o. o. i spółki akcyjne nie mają prawa szacować remanentu towarów wyżej ceny nabycia lub wytworzenia — kupca jednoosobowego i spółki jawnej ta zasada nie obowiązuje. Toteż oszacowanie przez tych ostatnich remanentu towarów według ceny rzeczywistej wyżej ceny nabycia lub wytworzenia nie może być przez władzę wymiarową uważane za nietrafne i nie może być przez nią korygowane w kierunku ceny nabycia lub wytworzenia.

Tymbardziej nie jest uzasadnione przeszacowanie przez władzę wymiarową remanentu towarów według ceny wytworzenia w wypadku, gdy — jak w Pańskim — ta cena wobec nieprowadzenia ksiąg w okresie poprzedzającym nie jest znana. **Dane kalkulacyjne zaczerpnięte z okresu nestępnego nie są oczywiście miarodajne dla danego okresu.**

Oczywiście pojęcie wartości rzeczywistej jest elastyczne, jak zresztą i pojęcie ceny wytworzenia: nie dadzą się one z matematyczną ścisłością ustalić. W razie sporu między płatnikiem a władzą wymiarową pod tym względem, decydująca być winna opinia biegłych.

W każdym razie oszacowanie remanentu wyższe lub niższe od właściwego, choćby nietrafne -- byleby nie nierzetelne, nie jest powodem do dyskwalifikacji ksiąg. W tym wypadku powstaje jedynie prawo władzy do przeszacowania remanentu.

„NTA ustalił w swojej judykaturze zarówno zasadę, iż władzy wymiarowej przysługuje zasadniczo prawo prostowania bilansu dla celów podatkowych również i w zakresie oszacowania remanentów, jak też i zasadę, iż podatnikowi przysługuje prawo swobodnej oceny wartości remanentów w granicach przepisów ustawowych z jednej, a zasad prawidłowego bilansowania, w szczególności zasad prawdziwości bilansu, z drugiej strony. Z zestawienia tych dwóch zasad wynika niesłuszność stanowiska

władzv pozwanej, które w konsekwencji prowadziłoby do ustalenia zasady, że władza wymiarowa ma bezwzględne prawo swobodnej oceny wartości remanentów. **Prawo władzy bowiem do sprostowania szacunku remanentów powstaje w ogóle dopiero w razie prawidłowego stwierdzenia, że podatn k przy ich oszacowaniu przekroczył podane wyżej granice swego swobodnego uznania i przyjął dowolnie za podstawę szacunku ceny, nie znajdujące uzasadnienia w stosunkach faktycznych, istniejących w dniu bilansowym i mających wpływ na wartość remanentów dla przedsiębiorstwa"** (wyrok z d. 20 marca 1934, l. rej. 4295/30, OPA 1934, poz. 732).

W okólniku z dn. 24 marca 1931 r. L. D. V. 1040/2/31 Ministerstwa Skarbu, podając zasadv sprawdzenia trafności szacowania remanentu zaleca jedynie przeszacowywanie źle szacowanych remanentów, ale nie wspomina, aby nietrafne oszacowanie przez płatnika remanentu powodowało dyskwalifikację ksiąg.

Wydawca: Księgarnia Prawnicza, Warszawa, Senatorska 8
Redakcja: Warszawa, Zielna 12 m. 7, tel. 245-31
Administracja: Warszawa, Senatorska 8, tel. 516-50
Konto P. K. O. 22.308 — Przekaz rozrachunkowy Nr. 176 — Rękopisów nie zwraca się

Prenumerata wraz z przesyłką zł. 1.50 miesięcz., 4.50 kwart., 9.— półroc., 18 rocznie
Ceny ogłoszeń: 1 str. zł. 200—1/2 str. zł. 100—1/4 str. zł. 50—1/8 str. zł. 25

Redaktor odpowiedzialny: **Józef Filip Hoppenfeld** Druk. Wydawnicza, Warszawa, Kacza 15